

KATALOG ZNANJA

1. Ime modula: TRAJNOSTNI RAZVOJ IN RACIONALNA RABA ENERGIJE

2. Usmerjevalni cilji:

Dijak:

- pridobi temeljna znanja o ekologiji,
- razume delovanje in povezanost pedosfere, atmosfere, hidrosfere in biosfere,
- razvija odgovornost do ravnanja z okoljem,
- razvija vrednote sobivanja z naravo in okoljem,
- pridobi spretnost kompleksnega razmišljanja o okoljskih problemih,
- raziskuje primere iz prakse v lokalnem okolju,
- razvija spretnost projektne in timskega dela,
- pozna pojem in vsebino trajnostnega razvoja,
- pozna sestavine trajnostnega razvoja in racionalne rabe,
- pozna principe kroženja snovi in energije v okolju,
- zna predvideti vplive rudarjenja na okolje,
- razume pomen trajnosti pri načrtovanju in izvajanju posegov v prostor,
- spozna principe trajnosti v zakonodaji.

Modul ni sestavljen iz vsebinskih sklopov.

3. Poklicne kompetence:

- poznavanje delovanja geosfere
- prepoznavanje vpliva človekovega delovanja na okolje
- poznavanje ukrepov varstva okolja in odgovorno ravnanje z okoljem
- spoznavanje okoljske, socialne in gospodarske posledice neracionalne rabe energije,
- razvijanje osebne in poklicne odgovornosti
- poznavanje zakonodaje
- upoštevanje zakonodaje

4. Operativni cilji:

Informativni cilji	Formativni cilji
<p>Dijak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opredeli pojme: ekologija, ekosistem, narava in okolje, • prepozna pomen pojma trajnostni razvoj, • razume okolje kot sistem dejavnikov in pojasni omejitve okolja, • razloži pojem varstvo okolja, • spozna vplive človekovih dejavnosti na atmosfero, • našteje podnebne elemente in razloži podnebne dejavnike,	<p>Dijak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poišče človekove dejavnosti, ki vplivajo na okolje, • primerja različne dele atmosfere med seboj glede na temperaturo, pritisk in vlažnost, • presodi vplive svojega delovanja na atmosfero, • izdelava popis onesnaževalcev, • razloži odgovornost človeka kot preoblikovalca sestave ozračja

<ul style="list-style-type: none"> • našteje sestavine zraka in razume njihov pomen za življenje človeka, • razume pomen ogljikovega dioksida v ozračju, • razloži pojme ozonska luknja, topla greda in kisel dež ter njihove posledice na okolje, • razume vzroke, ki vplivajo na nastanek različnih tipov podnebij, • se seznanj z značilnostmi litosfere, • ovrednoti pomen litosfere z vidika surovin, • razume vlogo karbonatnih kamnin kot ponora za skladiščenje ogljikovega dioksida, • našteje dejavnike, ki omogočajo nastajanje tal, in vpliv človeka na te dejavnike, • razume pomen talne flore in faune za nastanek prsti, • razloži nastanek prsti in človekove vplive na erozijo, • razume pomen vode za preživetje človeka, • opiše kroženje vode v naravi, • razume ekologijo kopenskih voda in morja, • razloži pojem in pomen mokrišč ter talne vode, • razloži glavne pojme povezane s celinskimi vodami, • razloži probleme onesnaženosti voda, • pozna načine varčevanja z vodo in zaščito vodnih virov, • razloži vzroke za nastanek morskih tokov in jih poveže s klimatskimi spremembami, • našteje elemente biotopa ter skicira primer biocenoze, • razloži skupne značilnosti ekosistemov in glavne razlike med njimi, • uporabi znanje iz ekologije za razlago vplivov na biotsko raznovrstnost in številčnost živih bitij, • razloži pojem ekološko ravnovesje na primerih, • razume vpliv podnebnih sprememb na izumiranje rastlinskih in živalskih vrst, • opiše pojme: populacija, ekološko ravnovesje, nosilnost okolja in upor okolja, • pojasni in razloži pojme proizvajalec, potrošnik in razgrajevalec,	<p>(v naravi prepozna posledice človekovih dejavnosti v atmosferi),</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna učinke kislega dežja, tople grede in ozonske luknje v naravi, • v praksi poišče primere sprememb zračnega pritiska, • izmeri zračni pritisk, • primerja prilagoditev ljudi, živali in rastlin na različne tipe podnebij, • prepozna različne vrste kamnin glede na lastnosti in nastanek, • opredeli rabo tal in vplive na kakovost prsti, • v naravi prepozna rastline, ki nakazujejo kakovost tal, • primerja sestavo tal v različnih ekosistemih, • utemelji razlike v profilih prsti, • primerja deleže vode v živih bitjih, • primerja deleže vode v različnih organih človeškega telesa, • presodi vplive človeka na spremembe vodnega kroga, • razloži, kako se spremembe vodnega kroga odražajo na atmosfero, pedosfero in biosfero, • presodi vplive človeka na vodne ekosisteme, • varuje vodne vire, • opiše primere odgovornega ravnanja z vodo, • izmeri fizikalne in kemične lastnosti vode ter opiše njeno kvaliteto, • prepozna vlogo živih organizmov (na primer planktona, alg, koral, dreves, BIOMASE NASPLOH) v skladiščenju ogljikovega dioksida, • prepozna vlogo karbonatne ali silikatne podlage na primeru učinkov kislega dežja, • primerja prilagoditev rastlin na dejavnike okolja, • ovrednoti pomen rastlinstva za človeka, • opredeli vlogo človeka pri ohranjanju in ogrožanju naravnega rastlinstva, • opredeli pomen biotske raznovrstnosti, • odgovorno ravna z rastlinskimi in živalskimi vrstami, • podpira ukrepe za ohranitev ogroženih živali,
---	---

• razloži kroženje snovi in pretok energije v ekosistemu ob primeru prehranjevalne verige in prehranjevalnega spleta, • razloži kroženje in kopičenje nevarnih snovi v ekosistemu in možne posledice, • razume kroženje vode, kisika, dušika, žvepla in ogljika v ekosistemu, • razume negativne in pozitivne povratne zveze, • obrazloži kopičenje v ekoloških sistemih, • razume omejenost rasti, • prepozna pomen pojma trajnostni razvoj, • spozna planetarne okoljske razmere, • preuči antropogeni vplivi na okolje, • sprejema okolje kot življenjski prostor, • pozna okolje kot izvor surovin, • obravnava okolje kot sprejemnik emisij, • povezuje gospodarstvo s socialo in okoljem, • analizira socialo kot tretji temelj trajnostnega razvoja, • spozna princip trajnosti pri posegih v prostor, • uporablja bolj trajnostni pristop k rudarjenju in premogovništvu, • spoznava pomen upoštevanja naravnih omejitev, • preučuje in se zaveda racionalne rabe energije, • spozna alternativne energetske vire, • spoznava pomen trajnostnega pristopa v zakonodaji, • seznaneni se z Zakonom o varstvu okolja, Zakonom o rudarstvu in Zakonom o ohranitvi narave, • pozna osnovna načela urejanja prostora, • razlikuje med obnovljivimi in neobnovljivimi viri energije in pozna vplive njihove rabe na okolje, • pozna osnovne načine učinkovite rabe energije, • pozna osnove nizko energijskih objektov, • razume vrednote prostora, • seznaneni se z obsegom in sestavo prometa ter poudari pomen ozaveščenosti in informiranja prebivalstva o alternativnih oblikah mobilnosti in odgovornejši rabi prometnih sredstev,	• v naravi prepozna biotsko pestre in revnejše ekosisteme, • predvidi posledice kopičenja nevarnih snovi v ekosistemu, • našteje in pojasni posledice primerov neupoštevanja meje rasti, • poveže rast prebivalstva z omejenostjo virov, • razume definicijo trajnostnega razvoja, • pozna omejenost naravnega okolja in naravnih virov, • zaveda se povezanosti med naravo in človekovimi dejavnostmi, • pozna osnovne sestavine, na katerih temelji trajnostni razvoj, • obvlada zakonitosti posameznih sestavin trajnostnega razvoja, • razume povezave med sestavinami trajnostnega razvoja, • uporablja možnosti za bolj sonaravne posege v okolje pri rudarstvu in premogovništvu, • predvidi povezave med okoljem in antropogenimi procesi, ki se odvijajo pri premogovništvu, rudarstvu in drugih posegih v okolje, • upošteva značilnosti habitatov pri načrtovanju in izvajanju posegov, predvsem pa preventivne ukrepe za preprečevanje okoljskih škod, • pozna okoljsko zakonodajo, • upošteva temeljne principe Zakona o varstvu okolja in Zakona o rudarstvu ter Zakona o ohranitvi narave, • identificira obstoječe in potencialne okoljske probleme, ki so posledica človekovih dejavnosti (npr. urbanizacija, kmetijstvo, industrija, energetika, raba prostora, promet ...) in jih razloži na primerih, • identificira spore med investitorji in lokalnim prebivalstvom ter drugo zainteresirano javnostjo kot posledico psihosocialnih vplivov predvidenih posegov v okolje, • na primeru raziskuje ekološke, ekonomske, kulturne in družbene vrednote prostora, • predvidi možne omejitve rabe prostora: dejanskih in dogovorjenih (npr. zaščitena

- pozna osnove sistemov ravnanja z odpadki, oskrbe s pitno vodo, odvajanja in čiščenja odpadnih voda, sistemov varovanja zraka,
- razume vzročno-posledične vplive na okolje ob uvajanju novih tehnologij ali reševanju obstoječih problemov,
- pozna hrup kot onesnaževalca in vpliv hrupa na zdravje,
- pozna sisteme zaščite pred hrupom,
- razume pojme svetloba, barva, svetlost, svetilnost, dnevna osvetlitev, umetna osvetlitev, sončno sevanje, zaščita pred direktnim sončnim sevanjem in svetlobno onesnaženje,
- pozna vpliv onesnaževal na človekovo zdravje.

območja kulturnih in naravnih znamenitosti, ekološko pomembna območja),

- loči širša in ožja zavarovana območja,
- odgovorno ravna z geosfero,
- odgovorno ravna s pitno vodo,
- uporablja primerno embalažo,
- ločuje odpadke,
- predvidi ukrepe za zmanjšanje hrupa,
- izbira primerne barve in zmanjšuje porabo umetne svetlobe,
- predvidi primerno pasivno zaščito pred sončnim sevanjem,
- prepozna kroženje onesnaževal v okolju,
- prepozna vpliv prehranjevalne verige na kopičenje onesnaževal v živih bitjih.